

Yurdal
TOKCAN
ile
Söyleşi

Konuşan:
İsmail SERT

1930'lu yıllarda, radyolarda Türk Musikisi'nin çalınmasının yasak olduğu yıllarda geçen bir aşk hikâyesini anlatan Göl Zamanı filmi, bu ayın sonunda gösterime girecek. Türkiye'nin hızla modernleştiği bir dönemi mercek altına alan film, savrulan karakterleri kadar, müziği ile de dikkat çekiyor. Göl Zamanı'ndan yola çıkarak film müziği, sinema müzik ilişkisi, klasik müziğimizin yeniden yorumlanması, ülkemiz sinemasının dünyaya açılması vb. konuları filmin müziklerini yapan besteci ve udi Yurdal Tokcan ile konuştuk.

• ***Sizi tanıyabilir miyiz?***

1966 Ordu doğumluyum. Müzikle ilgili akademik eğitimimin ardından 1990 yılından beri o dönem sanat yönetmenliğini Tanburi Necdet Yaşar'ın yaptığı Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu'nda ud sanatçısı olarak görev yapmaktayım. Yaklaşık 25 yıllık profesyonel müzik kariyerim boyunca sanatımı ve sanatımızı temsil etmek adına dünyanın birçok ülkesinde, çok önemli festivallerde ve Jordi Savall, Ross Daly, Kutsi Erguner, Djaffer Youssef, Ara Dinkjian, Tekfen Flarmoni Orkestrası, Trilog Gurtu, Ömer Faruk Tekbilek, Şirin Pancaroğlu, Karl Berder Octet, Amira Medunjanin, Burhan Öçal gibi çok değerli yerli ve yabancı müzisyenlerle şu anda da devam etmekte olan çok çeşitli projelerde yer aldım.

• ***Geleneksel bir enstrüman çalmanıza rağmen dünyanın dört bir yanında konserler veriyorsunuz. Caz müzisyenleri ile çalışıyorsunuz. Bugün klasik musikimizin yeniden yorumlanması ve dünya müziği içinde yer alabilmesi için neler yapmalısınız?***

Çok önemli bir kültürel mirasa sahibiz... Bizim gelenekselliğimiz de bu kültüre ne kadar sahip çıktığımızla yakından ilişkili. Öncelikli olarak bunun farkında olmamız gerekiyor. “Klasik musikimizin yeniden yorum-

lanması” bu konudaki bilgi ve algı eksikliğimizden kaynaklanan bir hissiyat. Türk musiki sanatı dünya müzikleri içerisinde ifade ve tasvir kabiliyeti en güçlü müzik lisanlarından biridir. Makamsal yapıdan kaynaklanan melodi zenginliği ve her icracının icra kabiliyetiyle her defasında yenilenen aktarım gücü onu her an canlı ve diri tutmaktadır. Bizim de katıldığımız projelerde yaptığımız, bu kaynaktan beslenmek ve tamamen kendi lisanımızla orada var olmaktır. Bizim, yabancılaşmak yerine, öncelikle musiki sanatımızı anlamak ve öğrenmek adına neler yaptığımızı sorgulamamız sanırım ki düşünülmesi gereken en önemli konu. Katıldığımız projelerdeki yabancı müzik insanları bunu bizden daha iyi yapıp bizi o şekilde projelerine davet ediyorlar.

• ***Kendinize has bir ud tekniğiniz var. Hatta dünyanın çeşitli yerlerinden sizin tekniğinizi öğrenmek için gelen öğrencileriniz olduğunu biliyoruz. Nedir sizin bu enstrümanla ilişkiniz?***

Türk musiki sanatının eğitiminde akademik kurumlar ne kadar önemliyse geleneğimizde olan ve usta-çırak ilişkisi olarak ifade ettiğimiz aktarım yöntemi bugün de bizim için olmazsa olmazlardan biridir. Bizler de bu süreçlerin ardından tabii ki akademik bir yaklaşım şekliyle farklı müzik türlerini de algılamak adına çalışmalar yaparak bir sentez ortaya çıkartıp kendi icra şeklimizi Hz. Mevlâna'nın "Artık yeni şeyler söylemek lazım." dediği gibi bir süzgeçten geçirerek harmanlamaya çalıştık. Bizim de dünyanın birçok ülkesinden çalışmaya gelen arkadaşlarımızla yapmış olduğumuz paylaşımlar bu bilgi ve birikimin bir yansıması. Sazım benim insanım, hayatım, memleketim, emeğim, annem, babam, kardeşim, arkadaşım, çocuğum, sevgilim, sırdaşım, yol arkadaşım...

• **Göl Zamanı müzik yaptığınız ilk sinema filmi. Haziran ayı sonunda da vizyona girecek. Neler hissediyorsunuz? Projeye nasıl dâhil oldunuz?**

Bir sinema filmi için müzik yapmak benim çok uzun yıllara öncesine dayanan bir hayalimdi. Tabii ki bu hayali besleyecek dramayla ilgili birçok projede de yer aldığım için (Levent Kırca ile "Hangi Yüzle" adlı oyunun müzikleri, Mel Gibson "Passion Of Christ", "Kingdom Of Heaven" Hollywood film müzikleri, birçok yerli sinema filmi ve dizi müziklerinde icracı, reklam ve jenerik müzikleri besteci) var olan tecrübemi de aktarabilmek adına çok heyecan duyarak Sayın Cafer Özgül'ün teklifiyle bu projede yer aldım.

• **Film sinemamızda hemen hiç ele alınmayan 1930'lu yıllarda geçiyor. Yirmi yıla yayılan bir hikâyesi var. Tarihi bir dönemi ele almak için nasıl bir çalışma yaptınız? Bir de yirmi yılda insanın psikolojisi çok değişir. Filmdeki karakterler geçen yıllarda nasıl değişiyor? Siz filme müzik yaparken bu durum sizi zorladı mı?**

Genel musiki tarihimizi bildiğimden dolayı o döneme ait yapıyı ifade etmek benim için zor olmadı. O dönem maalesef Türk müziğinin bir ara yasaklandığı, Batı müziğinin eğitim, öğretim ve icralarının ön plana çıkarılmaya çalışıldığı bir dönemdir. Filmin içerisinde de böyle bir geçiş döneminde kültürel, sosyal ve hedefler anlamında arada sıkışmış, bir çıkış yolu arayan karakterler bulunuyor. Filmdeki karakterlerin hayat yolculukları devam ederken, hayatları değişirken

gönüllerindeki hissiyatları bastırmaları benim müzikleri oluşturmamdaki çıkış noktam oldu. Hem gelenekten beslenmek hem de Batı müziğinin renklerini harmanlayarak iki farklı müzik lisanını aynı gönül hanesinde buluşturmaya çalıştım.

• **Filmde size çok heyecanlandırılan veya çok zorlayan bir sahne oldu mu?**

Filmin her sahnesi üzerinde büyük bir heyecan ve keyifle çalıştığımı söyleyebilirim. Benim için zorlanma hâli daha iyinin müjdecisi gibidir ama filmin en sonunda sevgili Dilek Türkan'ın seslendirdiği filmin soundtrack'i için daha özel bir çalışma yaptığımı söyleyebilirim.

• **Ülkemiz sineması son zamanlarda dünyaya açılma yolunda çok önemli adımlar attı. Türk dizilerinin dünyadaki başarıları da malum. Siz dizilerimizi ve filmlerimizi kendi açınızdan yani müzik açısından değerlendi-**

rirseniz, bu alanda dünyayla karşılaştırma yaparsak ne durumdayız?

Evet, bu gerçekten çok zorlu bir sektörde gösterilen çok önemli bir başarı. Müzik açısından baktığımızda ise filmle aynı değerde hatta daha da öne geçebilen müzikler hepimizin malumu. Ve bir realite de var ki özellikle dünya film sektöründe çok önemli bütçeler müzikler için de ayrılmakta. Bu mali desteğin sağladığı hareket kabiliyeti de müziğin alt yapısının hazırlanmasında ve sonra oluşturulacak müziklerin bestelenmesinde çok önemli bir güç kaynağıdır. Durum böyleyken ülkemizde de bu alanda üretim yapan çok değerli müzisyenlerimiz çok sınırlı imkânlarıyla sihirli işler gerçekleştirip bizim insanımızın estetik değerlerini ve narin hissiyatlarını müzikleriyle birlikte ortaya çıkarıyorlar.

• **Bundan sonraki projeleriniz nelerdir? Film müziği yapmaya devam edecek misiniz?**

Tabii ki öncelikli olarak Türk musiki sanatımızı yaymak, geliştirmek ve geniş kitlelere duyurmak adına performans ve eğitime dayalı etkinliklerde bulunmak ve kendi deneyimlerimizi *Göl Zamanı*'nda olduğu gibi yeni projelerde ortaya koymak ve geleceğin sürprizlerinin heyecanı ile üretilere devam etmek...